

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljativne naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolj frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národná Tiskárna“ telefon št. 85.

Klerikalna maščevalnost.

Naš kmet ima sicer surov, a jako pregnanten pregovor, s katerim označuje klerikalno hudobnost in maščevalnost. Naš kmet pravi: „F... ubij — ali ga pa v miru pusti“. Tega pregovora seveda ni jemati ad verbum, ž njim je samo na najbolj drastičen način povedano, da gorje tistemu, ki se klerikalcu zameri, ker klerikalec ne pozna prizanašanja, ker je klerikalec tako hudobno bitje, da mu je vsako sredstvo dobro, samo da se maščuje, a če zamore svojega nasprotnika moralno in materialno uničiti, plava njegova duša v rajskem razkošju.

Če je kdo še dvomil, da je klerikalcem res vsako, še tako nizko, še tako podlo sredstvo dobro, samo če dosežejo ž njim svoj namen, tistega sta morali o nasprotju prepričati kazenski obravnavi, ki sta se vršili te dni v Gorici, kazenski obravnavi proti deželnemu poslancu dr. Tumi in proti uredniku Gabrščeku.

Obe ti obravnavi sta se vršili na ovadbo voditeljev goriške klerikalne stranke, in obe sta pokazali vso ostudnost klerikalizma, vso divjo maščevalnost teh ljudi.

Dr. Tumo so ti poštenjakoviči obdoližili, da je falsificiral imenik členov goriške posojilnice. Klerikalci bi se bili radi polastili tega zavoda, in ker se jim to ni posrečilo poštenim putem, obdoližili so dr. Tumo sleparije in ga posadili na zatožno klop, češ, če bo obsojen, je politično nemogoč, posojilnica pride v klerikalne roke, narodno-napredna stranka pa razpade.

Ta naklep se je izjalovil. Sodna obravnava je dokazala, da je dr. Tuma korektno postopal, da ni storil nič nedopustnega, in da so ga klerikalci obdoližili goljufivega dejanja iz gole hudobnosti, da bi uničili svojega političnega nasprotnika. Sodišče je dr. Tumo opustilo, in klerikalci so ostali osramočeni, ter naj hvalijo Boga, če kdo izmed njih ne pride na zatožno klop.

Kmalu po tej obravnavi se je vršila druga, proti tiskarju in uredniku Gabrščeku. V tem slučaju je vodja goriških klerikalcev, deželni poslanec, namestnik deželnega glavarja in bivši državni poslanec dr. Anton Gregorčič, duhovnik in profesor teologije, sam provzročil, oziroma izsilil obtožbo in pri obravnavi v družbi z dr. Pavlico, župnikom Grčco in katehetom Tabajem storil vse, kar je bilo mogoče, da bi bil Gabršček obsojen radi hudodelstva nevarnega pretenja.

Pojasnili smo zadevo dosti obširno na dan, ko se je ta obravnava vršila. Iz tistega članka so čitatelji spoznali, da je Gabršček, vsled infamnih dolžitev „Gorice“ pisal dr. Gregorčiču pismo, v katerem je apeloval na duhovniško čast in zahteval, naj dr. Gregorčič popravi storjeno mu krivico. Tega pa dr. Gregorčič ni storil, pač pa je pograbil v jezi pisano frazo v Gabrščkovem pismu in je izsilil, da je bil Gabršček vsled te fraze obtožen hudodelstva nevarnega pretenja.

Gabršček je bil pisal Gregorčiču, da si brez ozira na svojo familio dobi sam zadostneje, ako mu ga Gregorčič ne da. Da je bila to le popolnoma brezpomembna fraza, je očitno. Nobenemu pametnemu človeku ne more na misel priti, da je Gabršček s to frazo Gregorčiču napovedal smrt. Ali Gregorčiču je ta fraza dobro došla. Trdil je, da ga je ta fraza spravila v grozovit strah, da se je bal — morda celo za življenje? — in zahteval, naj se Gabršček kaznuje radi hudodelstva!!

Jasno je kakor beli dan, da je ves ta strah dr. Gregorčiča izviraj zgolj iz želje, iznebiti se političnega nasprotnika Gabrščeka na ta način, da ga radi hudodelstva spravi v ječo. Pozabil je na vse ozire, ki jih je človek dolžan tudi svojemu nasprotniku, pozabil je na ozire, ki jih je bil dolžan sam sebi, svojemu stanu in stranki, katero vodi. Z drznim čelom je stopil pred sodnika in zatrjeval, da je Gabrščkov pismo obudilo v njem smrtni strah!!

Postopanje goriških klerikalcev proti

dr. Tumi in posebno še proti Gabrščeku mora v vsakem količkej lojalnem človeku obuditi le stud in zaničevanje. Tako more postopati le klerikalec in nihče drugi, in s ponosom lahko rečemo: „Mi divjaki smo vendar boljši ljudje“. Pri nas naprednjakih je kaj takega popolnoma nemogoče. Dasi nas na vse načine grde, sramote in obrekujejo, jim vendar le prepogostokrat prizanašamo. Ko bi hoteli tako postopati, kakor postopajo klerikalci, ko bi hoteli izkoristiti vsako malenkost, bi že marsikak klerikalec jokal v ječi. Toda mi nismo in ne bomo tako postopali; tako postopanje prepuščamo klerikalcem.

Nam je obravnava proti Gabrščeku prinesla bridko razočaranje. Imeli smo boljše mnenje o dr. Gregorčiču! Vedeli smo sicer, da ni naš prijatelj, videli smo, kako se bori proti našim somišljenikom na Goriškem, a vzlic temu se njegove osebe nismo dotaknili, vzlic temu smo tudi v tistih redkih slučajih, kadar smo se sploh vtikali v goriški boj, pustili osebo dr. Gregorčiča na stran, prav ker smo v dr. Gregorčiču videli spoštovanja vrednega nasprotnika.

To dobro mnenje nam je vzela obravnava proti Gabrščeku in s polnim prepričanjem rečemo, da bo ves svet smatral goriške Slovence za inferijorno ljudstvo, ako iz obravnave proti dr. Tumi in Gabrščeku ne izvaja naravnih posledic.

V Ljubljani, 19. oktobra.

Hohenlohe in Bülow.

Nemčija je dobila četrtega državnega kancelarja. 82letni knez Hohenlohe se je prostovoljno umaknil grofu Bülowu. Že par let se je pojavljala v časopisih vest, da odloži Hohenlohe vsled svoje velike starosti in šibkega zdravja odgovornosti polno in sila težavno mesto kancelarja. Vendar pa sta znala cesar Viljem in Bülow pregovoriti Hohenloheja, da je vstrajal doslej. Znano pa je, da je bil že več mesecev le še po

imeni kancelar, ter da je vodil zunanjo politiko že Bülow. V času, ko je dala kitajska kriza diplomatom največ opravka, je bil Hohenlohe na počitnicah na svojem posestvu. Nemško časopisje piše o Hohenloheju z velikim spoštovanjem, kakor o možu, ki je vzlic svojemu ogromnemu bogastvu služil do zadnjega svoji domovini. Šele težka peza let in bolehnost sta ga prisilili, da je odstopil. Bodoče državno-zborsko zasedanje bi mu bilo dalo preveč posla, zato se je umaknil že prej. Hohenlohejeva politika je bila miroljubna, oprezna in dokaj konservativna. Bismarckovega duha je bilo malo v njem. Tudi napram klerikalnemu centru je postopal vedno v rokovnicah ter je z dobroto skušal pridobiti ali pomiriti bojevitimi Rimljane. Novi kancelar Bülow je agilen in pameten, dalekoviden mož, ki je pred vsem izboren, duhovit govornik. Bil je poslanik v Bukareštu, v Rimu in drugod, ter si znal s svojimi finimi nastopom pridobiti povsod simpatije. Nemško časopisje z radostjo pozdravlja njegovo imenovanje.

Švedski kralj Oskar.

Že dalje časa je švedski kralj Oskar nevarno bolan, in se je bati, da ne ozdravi več. Kralj je izročil regentstvo prestolonasledniku Oskarju Gustavu, ki ima že 43 let. Doslej je oče le zastopal in izvrševal njegova naročila, poslej pa bo samostojen vodja državnih opravil. Ko se snide parlament v Kristianiji, bo imel otvoritveni nagovor, s katerim nastopi prvkrat aktivno v politiki. In politične razmere so v Škandinaviji za vladarja sila težavne. Kralj Oskar je znal s svojo ljubeznivostjo in s tem, da se je kazal vedno demokrata, poravnati in onemogočiti marsikak konflikt. Ko se je šlo za zastavo uniji, ko se je reformiralo topničarstvo, je znal pomiriti sovražne stranke ter ohranil Švediji in Norvegiji popolno enakopravnost. Včasih so bili seveda njegovi ministri močnejši. Kralj Oskar, pesnik na tronu, je bi

LISTEK.

Izlet na deželo.

Spisal Jean Reibrach (Pariz).

I.

„Joj, to je pa Dumur!“

„Pri moji veri, Piquet!“

„Ampak ta slučaj!“

Z jednako nehlinjeno pristranostjo sta si stiskala moža roke, robate delavske roke, katere so tičale do polovice v predolgih rokavih njiju nedeljskih sukenj. Potem se je obrnil vsak do svoje žene ter ji predstavil prijatelja, kažoč s kretnjo glave nanj:

„Saj veš, Dumur?“

„Piquet! Ali se ne spominjaš?“

Dami, kateri sta le stežka krotili svoja psa, ki bi se bila najrajša strgala na mestu, sta malce vzkliknili od dobro privzgojene radosti ter kimali polni ljubeznivosti z glavama.

„Seveda! Gospod Piquet!“

„Torej, vi ste gospod Dumur?“

Toda takoj sta se merili s počasnim, tajnim pogledom, kateri se je skrival za njiju smehljajem. Obe sta bili zali in mladi. Gospa Dumur je imela lepše zobe. Zato pa je nosila gospa Piquet finejši klobuk. Molče sta se pozdravili.

Bila je lepa nedelja v spomladi, in

obe dvojici sta šli z doma, da napravita izlet na deželo.

Naval izletnikov, kateri se je valil s postaje mestne železnice, jih je gnal naprej. Piquet je predlagal, naj stopijo v bližnjo kavarno, da ga spijó kozarec na svoje zdravje. Dami sta bili radi pripravljene, nekoliko osvežiti se. Njiju uljudnost je spodbudila gospoda, da sta kazala v svojem vedenju neko okretno gotovost. Hvaležna pozornost, s katero sta poslušali dami njiju pogovor, je storila, da sta moža še višje cenila lastno osebo, hkratu pa ju je bodrila, da se potrudita, napraviti kolikor možno dober vtisk. Posluževala sta se prisiljeno finega izražanja ter trkala pri vsakem požirku, kakor delajo ljudje, kateri se znajo vesti v damski družbi; v spominu na samska leta, ko sta delala v isti tovarni, jima je ušla v pogovoru kaka prosta beseda ali zdaj pa zdaj kak malo nežen udarec na mizo, toda takoj sta oblažila to s tem, da sta dejala s plemenito dostojnostjo: „Oprostite!“ ali „Z dovoljenjem!“ ter se objednem odkrila.

Ko se je družba na ta način nekoliko podprla, se je dvignila, da se odpravi na deželo. Dumurjeva sta vedela v smeri proti Meudonu za jako fino restavracijo, kjer se jé poceni. Piquetova sta se jima pridružila z veseljem.

Hiteti jim ni bilo treba. Počasi in radostni so stopali skozi šumo. Obe dami, hodé na vsaki strani, sta stekali vratova

ter opazovali moža. Zdelo se je, da skrivno primerjata vzor moštva, o katerem sta sa njali v svojih dekliških letih, z resnico, kakoršna se je kazala v podobi soprogovega prijatelja. In čudno, videti je bilo, da ju to primerjanje ni razočaralo: kajti na njiju ustnih se je zibal zadovoljen nasmeh. Ker sta bili sredi zelenja dreves in nekoliko razgreti, sta bili videti njiju lici bolj rožnati, kot sta bili sicer. Tudi mož se je polastilo neizrečeno prijetno čustvo, ko sta tako pohajkovala v senci pod mladim zelenjem, ki se je gredo v solncu, ter so ju obdajali vonji, katere je prinašala semkaj lahna sapica. Mahoma je bil pozabljen bridki teden, ki je bil za njima, in mej tem, ko so hiteli njiju zadivljeni pogledi po mirni čistoti pokrajine, se je zbudilo v njiju srcih romantično sentimentalno razpoloženje, katero spava v duši vseh priprostitih ljudi. Dumur je odtrgal cvetko ter jo ponudil udovoljlivo gospej Piquetovi. Piquet, ki ni hotel zaostati, si je vbil v glavo, da natrga gospej Dumurjevi šopek vijolic. Red se je razdril, in kmalu je korakal vsak par zase, vsak z ženo družega.

Psa so spustili z vrvi in ceptala sta, vsak na svoji strani, počasi pred družbo, gobca obrnjena v tla, v tihi sovražnosti drug proti drugemu.

II.

Na nekem posestvu so se zopet združili. Vtaknili so palice in solnčnike v zem-

ljo ter posedli v krogu. Gospodje so delali različne načrte. Zakaj se ne bi sešli vsako nedeljo? In zakaj končno samo vsako nedeljo? Tudi v Parizu bi se človek lahko pokazal včasih svojemu prijatelju. Tu, daleč od mesta, na tej senčnati gozdni trati, kjer se je kazalo človeku življenje tako solnčnato in svitlo, kakor jasna pokrajina tam spodaj, tu so izginile vse težkoče in ločeče oddaljenosti so se skrčile v nič. Toda dami sta bili druga proti drugi rezervirani, da, skoraj hladni. V njenem rožnatejšem obrazu, pod njenimi bolj rudečimi ustnicami so začeli zobje gospe Dumur čim dalje bolj blesteti. In gospej Piquet se je zazdelo, da se ta ženska smeje predrzno. Toda klobuk gospe Piquet s svojimi kričnimi barvami se je zdel tu v zelenju dvakrat lepši Gospa Dumur je čutila, da jo mora postaviti ta klobuk s časom docela v temo; hitro je torej dela svojega doli, z izgovorom, da jej hladni zrak dobro dé. In gospa Piquet je videla, da ima gospa Dumur jako lepe lase. Zato se je urno prav malo okrenila, in pokazal se je rob njenega belega spodnjega krila ter prst široka progica njene nogavice nad ličnim čevlčkom. Na to ni vedela gospa Dumur odgovoriti ničesar. In s skrivnim zadovoljstvom si je mogla reči gospa Piquet, da ima vsekakor njena tekmovalka prav suho nogo, ker vleče svoje krilo tako krčevito prav do konca nog.

(Dalje prih.)

najboljše jamstvo za institut personalne unije.

Vojna v Južni Afriki.

Angleže silno jezi, da se boji z Buri nadaljujejo z enako strastjo in tudi z enakimi neuspehi kakor ob začetku leta, dasi ravno je bilo v listih že opetovano naglašano, da je vojna končana. Da bi prikrili, ali vsaj zmanjšali svoj veliki fiasko, si izmišlja Roberts vedno nove vzroke, ki so krivi, da mu ni možno ugnati Burov do cela in za vselej. Še nedavno so poročali angleški listi, da beže Buri trumoma preko meje na portugalsko stran, ter da se razhajajo tudi poslednje četice, katere so vodili Botha, Dewet, Delarey i. dr. Človek bi torej sodil, da je k večjemu še par tolp, ki pa Angležev ne morejo več ženirati. A glej čudo, te dni je došla iz Pretorije brzjavka, da stoji pod orožjem še 22.000 Burov. Odkod so se vzeli nakrat, če je zbežalo vse preko meje, in če je res že vse razbito in razkrojeno? Brzjavka poroča dalje, da imajo Buri še milijon glav živine in nad 15 milijonov patron. Samo oddelek Bothe šteje še 5000 mož, ter premore štiri težke topove in 22 majhnih poljskih. Buri so baje na raznih mestih v večjih ali manjših oddelkih. Dežela, ki leži nekaj dalje od železniških prog, je vsa še v burških rokah. Čudno, čudno! Še nedavno je bilo vse v rokah Angležev in o Burih se je pisalo kakor, da ni z njimi niti računati več, danes pa se slikajo še kot močni in kot gospodje dežele! Kaj je istina? Burski oddelki, ki švigajo po svoji navadi iz kraja v kraj, dajo Robertsu toliko posla, da se mora izgovarjati s pretirano velikim številom nasprotnikov, katerih je pač polovico manj. Saj jih ni bilo niti spočetka nad 60.000! In koliko jih je ujetih, ubitih, onkraj meje, zopet na svojih farmah in koliko zavezanih s prisego! Težko je verjeti, da bi bilo danes pod orožjem vsaj 10.000 Burov. „Times“ je prinesla dopis Bura, ki pravi, da je vojna Burom le dokazala, kako silni so. Ako bi storila vsa mesta svojo dolžnost tako kakor Kolesberg, bi se Roberts ne bil mogel niti izkrcati. Res je, da so za sedaj poraženi, a svoji neodvisnosti se Buri ne odpovedo. Pripravljali se bodo, da ustvarijo Angležem v Južni Afriki isto usodo, kakor Mehikani Francozom. Število Burov se množi naglo in kmalu bodo Angleži izpodrinjeni. „Times“ ni napravila k temu dopisu nobenega distavka!

Dopisi.

Iz Kozjega, 18. oktobra. „Roma locuta est“; zdaj pa bo g. Žičkar prav gotovo izvoljen. Odbor našega katoliškega (ta priimek je seveda potreben, da ne bi svet mislil, da smo sami židi tu) političnega društva imel je odločilno sejo in „odobril“ kandidato g. Žičkarja ter obsodil malo „peščico komaj sem prišli ljudij“, ki se potegujejo za Hribarja. Kaj bo ta „peščica!“ Samo mi, ki smo že več let tukaj, in smo se tako lepo navadili, da velja samo to, kar duhovščina odobrava, samo mi imamo pravico, v politiko posegati. Komaj sem prišli ljudje imajo pa molčati. To je smisel gori omenjene obsodbe. Počasi, gospoda! Nikar se ne osmesujete s takimi reakcionarnimi nazori; ali smo šele sem prišli ali ne, to je vsejedno. To Vam bo potrdil neki Vaš pristaš, ki je komaj šele topel postal pri nas, a je že šel na „Božjo pot“ v Ljubljano, klanjat se Vašemu maliku Šusteršiču! Nikdo izmed nas se ni spodtikal nad tem Vašim šele sem prišlim pristašem; vsakemu svoje, je naše svobodomiselno načelo. Vsakemu svoje, mi Hribarja, Vi Žičkarja, bodemo že videli, kdo bo zmagal. Ali ne slišite glasu ljudstva v Savinjski dolini in na Murskem polju? Tako bo tudi pri nas; ne mislite, da nas je samo „peščica“, ki smo za Hribarja. Županstva tudi nekaj veljajo, ne samo farovštva.

Mi smo torej za Hribarja; s tem pa nikakor ne kratimo, kakor Vi trdite, gosp. Žičkarju njegovih zaslug. Naj si g. Žičkar, če ga že hočete na vsak način imeti, v prihodnje pridobiva zasluge v skupini kmetških občin, n. pr. na mesto viteza Berkse, ki je za nič. Peto kurijo pa pustite tistim stanovom, katerim je namenjena. Tako misli ne samo naša „peščica“, tako mislijo vsi razsodni volilci na Spodnjem Štajerskem, razun tistih, katerim prva skrb ni narodov blagor, nego stanovski interes, in ki tvorijo nasproti vsem drugim pravo „peščico“.

Iz Bohinja, 16. oktobra. (Svedrsko geslo „Mica Kovačeva piva — nič pvačava...“) Da se tudi v našem Bohinju ne pozabi to klerikalno geslo, zato je poskrbel gospod nadsvetec. To je tisti mož, ki je bil, odkar obstoji konzul, že nad 50krat v Radovljici zagovarjal se radi različnih prestopkov, a ubogi revež še ni bil zadnjičkrat tam, zakaj „gospod z bertoham“, kaplan Oblak, je slab voditelj konsuma ter se še ne razume tako dobro na trgovino kakor na zasledovanje hranilničnih knjižic pri starih umobolnih ženicah. Spoštovani nadsvetec je šel oni dan s svojim svedrskim štabom k obravnavi v Radovljico in nazaj v Bohinj. Bili so vsi klicani na sodnijsko zaslišanje, zopet radi kupčije s teleti in radi njih gnjilega sira. Ker jim je stvar menda slabo iztekla, so izvrševali nazaj gredé bohinjski pregovor: „Pili smo ga —, če prav frohta ni b'lo“. Slavna šestorica je prijadrala v gostilno k Markotovu na Nomenju, in tam kakor navadno začela dobro zalivati. Ko so ga bili do grla siti, so se začeli počasi drug za drugim iz gostilne izgubljati. Na srečo prišle so tu besede svetega evangelija: tisti, ki so bili zadnji, bodo prvi, in tisti, ki so bili prvi, bodo zadnji. Zadnji je bil nadsvetec, ko je hotel oditi, je hrabra gostilničarka stopila za duri, in odločno zahtevala celo plačilo od njega. Umljivo je, da se je močno upiral plačilu, in celo tako, da je še na mizi stoječi prazen štefan stolkel, misleč, da je ta štefan vsega kriv. A vendar se je zmotil, in moral še njega plačati, kar pa je bilo še bolj težavno s praznim možnjikom poravnati. Po dolgem uporu se je Mica Kovačeva udala in je plačala. Odšla je Mica do svojega, za plotom čakajočega ubeglega svedrškega štaba, ki je potem šepavo odkorakal z žalostnim srcem, do svoje žablje vasi. Tam je družba krenila v gostilno h Kramarju, kamor so nadsvetec mogli z veliko silo spraviti, ker je menda vedel, da mu tudi tam ne bo sreča mila. Tam začeli so zopet svoja grla z vinom zalivati, in hladiti si jezo nad slabimi uspehi radovljiškimi in nomenjskimi tako dolgo, da so zopet pozabili oštirju plačati. Za večjo varnost pustili so častitljivega nadsveteca v žabji postelji pod mizo, kjer ga je krčmar večkrat obrnil, da je bil na vseh straneh parfumiran. Bog ve, kako je drugi dan duhtel, ko je stopil pred g. z bertohom. G. Oblaku je tak vonj dobro znan, saj ve, koga so njega gospodje kolegi imenovali in klicali za u..... Janeza. Evnuh.

Iz Domžal, 17. oktobra. Dovolite, gospod urednik, tudi nam nekoliko prostora v vašem cenjenem listu. V naši občini objavil se je neki Štefe, kateri je jako podoben vašemu ljubljanskemu Štefetu. Naš Štefe je tako skromen, da si še jermenov od črevljev ne bi upal odvezati vašemu Štefetu. Ali glejte, kaj si izmisli, premeteno to človeče. Skrpal je neki dopis iz domžalske občine. V Ljubljano ga pa ni poslal. Gotovo ste se mu zamerili vsi uredniki ljubljanskih slovenskih časopisov, ali pa se mu je zdel omenjeni dopis preimeniten za kak ljubljanski list. Nesel je dotični dopis daleč v zeleno štajersko deželo, in ga dal tam natisniti. Kar se tiče vsebine tega dopisa, nima nobenega pomena, ker o tej zadevi, o kateri piše, še nihče nič ne ve in ne govori v naši občini. Vendar se razvidi iz dopisa, da hoče to človeče zanetiti prepir in sovraštvo v naši tako vzorni mirni občini. Prosim vas, gospod urednik, da nas ne zavidate na tako imenitni pridobitvi.

Nekaj besed

o priliki bodočega 8. mednarodnega kongresa zoper alkoholizem na Dunaju l. 1901. (Dalje.)

Tu ne bode kazni in strah pred njo nič dosegla, le pouk in prepričanje zamogeta dovesti do uspeha.

Pouku odprta so zopet različna pota. Poučevati bi mogli in poučevali naj bi stariši svoje otroke, učitelji svoje učence, duhovniki svoje vernike, pisatelji svoje bralce. Kako malo pa se v resnici zgodi v tem oziru! V najboljšem slučaju svari se vedno le pred ono strastjo do pijače, katere dovede do popolne pijanosti, in njej sledečimi izgredi ter pohujšanju; zoper pive običaje in navade pa se ne stori skoraj nič, akopram ti napravijo radi svoje razširjenosti veliko več škode, kakor jo napravi alkohol pri vendar le posameznih pijancih.

Ta brezbriznost proti alkoholizmu, ki ravno ne dovede do popolne pijanosti, mora imeti vendar svoj vzrok, in ker imajo gotovo vsi, od katerih smemo pričakovati poučevanje v tem oziru, najboljši namen, iskati smemo pač ta vzrok v tem, da splošno niso znane nevarnosti za telesni in duševni blagor, katere privede vsakdanje redno uživanje večje množice, pri slovesnih ali veselih priložnostih prav velikih množin opojnih pijač.

Te nevarnosti znane so vsaj do sedaj večinoma le zdravnikom, ker jih ti ali sami spoznavajo na svojih bolnikih, ali ker jih izkušenejši na iste opozarjajo. Že na kliniki uči se medicince, da je alkohol provzročitelj cele vrste najtežjih bolezni, in da so vse druge bolezni, ki nastopajo pri pivcu iz navade (pijancu) veliko nevarnejše; to mu je tem bolj očitno, ker mora pri izpraševanju vsacega bolnika tudi poizvedeti kakovost in množino opojnih pijač, katere je redno užival. V poznejši svoji praksi pa ima dostikrat priložnost videti, da močje, ki so bili navajeni zajutrkovati, ki so bili znani veseljaki, kateri so bili na glasu, da jih nikdo s pijačo ne spravi pod mizo, da taki močje v najlepši svoji dobi nenadoma umrô vsled kapi, da jih v malo dnevih vzame influenza, ali pa da vsled srčne slabosti ali sprijenja ledic na najžalostnejši način končajo. Zavarovalnice zavračajo zavarovanje pivca (pijanca) kot preveliko negotovost, in povprečno živi trezni človek veliko let dalje kot tudi le zmerni pivec.

Vse to in še mnogo več, kar jasno dokazuje nevarnost trajnega uživanja alkoholičnih pijač, je znano vsakemu zdravniku in starejšemu medicincu, in pričakovati bi bilo, da bodejo vsaj zdravniki se trudili in seznanili s tem važnim spoznavanjem svoje bolnike in vse, s katerimi imajo zveze.

Pa to, lahko rečemo, zgodi se le redkokdaj, izjemoma; naproti, ravno zdravniki brezdomno dostikrat še utrjujejo napačne nazore o vrednosti in vplivu alkohola; vsaj ravno ti pogostoma priporočajo redno uživanje močnih alkoholičnih pijač, bodisi vina ali piva ali konjaka, ne le za posamezne ure ali dni, temveč celo za neomejen čas, in še vrhu tega dovoljujejo, da se sklicujejo tovarnarji in trgovci v svojih naznanilih na njih sprichevala. — Torej na jedni strani neovrgljiva resnica, da je alkohol strup, da so prav velike množine istega v malo urah smrtonosne, in da redno uživanje niti prevelikih množin vsebuje največje zlo; na drugi strani pa priporočilo iste strupene tvarine kot krepčilnega in zdravje pospeševalnega sredstva, katerega velik del zdravnikov ne bi za nikako ceno pogrešal med svojimi zdravili. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. oktobra.

— Novi deželni šolski nadzornik.

Od jako zanesljive strani se nam poroča, da bo na mestu gospoda Šumana imenovan deželni šolski nadzornikom na Kranjskem gospod Peter Končnik, ravnatelj celjske višje gimnazije. Za danes beležemo to vest brez komentarja, ker se nam zdi popolnoma nemogoče, da bi si vlada upala, kaj takega storiti.

— Za sprejem celjskih gostov, ki

dospo v nedeljo, 21. t. m. dopoldne ob 1/10. uri z lokalnim vlakom, se je določil vspeored takole: na kolodvoru pozdravita goste slovensko umetniško društvo in dramskično društvo. Ker pa bodo Celjani preko dneva večinoma gostje „Narodnega doma“, kjer se vrši lunch, obed in večerni seštanek, jih pozdravijo pred „Narodnim domom“ razen gosp. župana Hribarja na čelu občinskega zastopa vsa tista narodna društva, ki prebivajo v „Narodnem domu“. Po tem drugim pozdravu bodo celjski gostje v „Narodnem domu“ zajuterkovali; strege bodo narodne gospice. Nato pojdejo Celjani v skupinah na umetniško razstavo in v muzej. Obed bo v „Narodnem domu“. Okoli 3. ure napravijo oni gostje, ki ne pojdejo k popoldanski gledališki predstavi, izlet v ljubljansko okolico. Zvečer ob 7. uri je gledališka predstava, opera „Zrinjski“, ki traja do 1/10. ure. Nato je seštanek v „Narodnem domu“ pri koncertu, katerega priredi restavrater g. Masaryk. Gostje se odpeljejo ob 1/1. uri ponoči.

— Izlet štajerskih Slovencev. Vsprejema dragih gostov iz Celja in okolice se

udeleži z raznimi v „Narodnem domu“ nastanjenimi narodnimi društvi tudi „Sokol“. Ker zaradi neugodnega in nestalnega deževno-mrznega vremena odpade večji nastop in sprevid društev po mestu se vrši vsprejemni vspeored deloma na kolodvoru deloma pred „Narodnim domom“. Člene opozarjamo na odborov poziv, prijavljen na drugem mestu.

— Pevsko društvo „Slavec“ udeleži se vsprejema štajerskih Slovencev, kateri pridejo na umetniško razstavo v Ljubljano v nedeljo, dne 21. t. m. ob 1/10. uri, korporativno z zastavo pred „Narodnim domom“. Členi se zbirajo ob 9. uri dopoldne v polnej društveni opravi v „Narodnem domu“. — Odbor.

— Odbor pevskega društva „Ljubljana“ naznanja svojim članom, da se društvo udeleži vsprejema štajerskih gostov in sicer pred „Narodnim domom“. Zbirališče ob 9. uri dopoldne.

— Škandal se mora imenovati način kakor južna železnica pri nas postopa. Prijatelj našega lista peljal se je z vrhniško železnico ter nam poroča, da so v vagonih napisali kakor: „Es wird ersucht nicht auszuspuken — si prega di non sputare“, dalje so napisali še v blaženi madjarščini, a slovenskega napisa se ne vidi. Če to ni izzivanje, potem sploh ne vemo, s čim nas še hočejo dražiti in žaliti. V Logu hotel je naš prijatelj pogledati, ob kateri uri gre zadnji vlak v Ljubljano, a prepričal se je, da je vozni list še iz preteklih časov. Ko bi ne bil v vasi povpraševal, bi se bilo lahko zgodilo, da bi bil do večera čakal, potem pa jo moral peš mahitati domov.

— Meščanska godba, ki je opetovano nastopila že v javnosti, zlasti v „Narodnem domu“, je igrala sinoči prvokrat v „Narodni kavarni“. Kako živo zanimanje vlada za to godbo med občinstvom, je bil dokaz velikanski obisk. Občinstva je prišlo toliko, da je primanjkovalo prostorov. Meščanska godba nastopa že danes perfektno, z bogatim vspeoredom in s smelo samozavestjo, ki izvira iz solidnega znanja in resnega vodstva. Na vspeoredu je imela godba zopet drugo Ouver-turo slovenskih pesmi, ponavljala pa tudi nekaj lepih točk zadnjega promenadnega koncerta, kakor „Ljubavno pesem“ za flavto solo, in „Lastavicam“, za krilovko solo od Iv. pl. Zajca, pesmi, ki so bile že prvokrat z največjim aplavzom pozdravljene. Vidimo, da imamo tudi slovenskih skladb za vspeorede. Občinstvo je izražalo opetovano in brez rezerve svoje popolno priznanje. Godba si je pridobila že danes najresničnejšo popularnost. Tako pa tudi ostani!

— Drugi nadaljevalni občni zbor društva „Marijine bratovščine“, kateri se je vršil v nedeljo v „Katoliškem domu“, bil je izredno dobro obiskan. Nad 100 članov broječi zbor je pozdravil predsednik g. Ivan Bonač, ki je predstavil vladnega zastopnika g. svetnika Fr. Podgorška, ter omenil, da se je ta zbor le na željo več članov nadaljevati moral, in sicer vsled nezaupnosti, ki se je stavila v g. Lahajnarja. Zapisnikar je poročal o še enkrat vršivši se reviziji, povdarjaje, da so nalašč zato voljeni revizorji vse v redu našli. Pri nadomestni volitvi bili so voljeni gospodje K. Hinterlechner, Štefan Klun, Fr. Mayer in Fran Škof odbornikom, Ad. Reich, Fran Jakopič in Fran Sluga pa za revizorje. Ker je odbor napovedovalko brez vsacega povoda odstranil, se je sklenilo, da se ista zopet vsprejme, in ima takoj ta posel zopet pričeti. Sklenilo se je dalje iz sanitarnih ozirrov, da osebe, ki se bavijo z mrličji, morajo imeti v prihodnje suknje. Revizije se imajo odselej vršiti vsako četrtletje. Maša za umrle člane mora biti vsako leto na svečnice dan ob 7. uri v Florijanski cerkvi. S tem zborom pomirili so se zopet člani tega društva, in želeli je le, da bo sedaj složnejše delovanje, in da se preneha trdoglavost nekaternikov. „Slovenec“ je omenil, da neki dosedanjih odbornikov ni bil več voljen, pozabil je pa povedati, da tudi g. Grilc ni bil več voljen, da si se je na vso moč trudil, da se tega ubrani. Morda je pa „Slovenec“ nalašč pozabil povedati?!

— Stavka na južni železnici v Trstu. Kakih 600 delavcev južne železnice v Trstu — skoro sami Slovenci — je začelo štrajkati, ker ravnateljstvo na Dunaju ni ugodilo njihovim zahtevam, ki gredo v glavnem za tem, da se odpravi subakord, ter da se delavcem izviša plača. Iz krogov južne železnice se poroča, da hoče ravnateljstvo

delavcem ugoditi v naslednjem: Delavci I. kategorije služijo sedaj po 2 K 80 vin. na dan, delajo in služijo tudi ob nedeljah. Razven tega imajo taktijem do 72 vin. na dan. Tem je dovolilo ravnateljstvo, da vsako nedeljo svobodni, a da o tem vendar dobivajo gori navedeno plačo. Delavci II. kategorije dobivajo po 2 K 60 vin. na dan in 30 vin. taktijeme. Ta vrsta dosedaj ni imela zaslužka ob nedeljah; sedaj jim je železnica dala delo tudi ob nedeljah in vsako drugo nedeljo svobodno, a da o tem dobivajo plačo in taktijeme. Subakordantje, ki so bili dosedaj pač zelo na slabem, ako ni bilo mnogo blaga na postaji — zaslužili so povprečno približno 2 K do 2 K 40 vin. na dan — bodo postajali od sedaj znanprej po petih letih službe delavci II. kategorije s plačo in taktijemami te vrste. Po nadaljnjih 10 letih, torej po 15letni službi, postanejo delavci I. kategorije z dohodki iste. Po nadaljnjih petih letih se jim zviša dnevna plača za 20 vin. na dan. Razven tega pa se je subakordantom zagotovil dnevni zaslužek 1 K 60 vin. na dan. Prvi kategoriji delavcev se je sedaj garantiralo 16 K taktijema na mesec, s čemer pa ni rečeno, da bi ne mogli zaslužiti tudi več. Drugi kategoriji se je istotako zagotovilo taktijem najmanj 8 K na mesec. Glede penzij še sicer ni ničesar določenega, a že sedaj je v navadi, da daje južna železnica delavcem, ki so onemogli v njeni službi, ako so dosegli 65. leto starosti in služili do 20 let, penzijo, ki znaša 50% dnevne plače, ki so jo imeli; onim pa, ki so bili v službi južne železnice nad 20 let, daje 60% dnevne kakor pokojnino. Delavcem, ki še niso dosegli 65. leta starosti, se določa penzijo od slučaja do slučaja. Isto, kar smo navedli tukaj o delavcih v skladiščih, velja tudi za delavce, ki premikajo vozove. Tudi ti postanejo čez pet let delavci II., a čez deset let delavci I. kategorije z dotičnimi dohodki, imajo pa po 20 vin. doklade na dan, dokler so pri premikanju vozov. Štrajk kaže, da delavci s tem niso zadovoljni.

— **Akademično - tehnično društvo „Triglav“** v Gradcu ima v soboto, dne 20. t. m. svoje prvo redno občno zborovanje v zimskem tečaju 1900./1901. v društvenih prostorih. Začetek ob 8. uri zvečer. Vspored: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Poročilo odborovo. 3. Poročilo upravitelja. 4. Slučajnosti.

— **V Begunjah na Gorenjskem** je dne 17. t. m. gorelo. Piše se nam o tem požaru. Ob 4. uri popoldne začelo je biti plat zvona in zagledali smo vzdigajoči se dim v bližnji vasi Zgoši. Tam je namreč gorel ob periferiji vasi kozolec, v katerem je bilo še nekaj poljskih pridelkov. Zažgal je štirileten otrok. Škode je okrog 450 K. Tukajšnje gasilno društvo je bilo takoj na svojem mestu in je ogenj hitro omejilo in pogasilo, za kar mu gre le hvala; saj so sosednja poslopja tako blizu, da se le čudimo, da se niso vžgala. Sreča je bila tudi da ni bilo vetra. — Pri tej priliki je treba pač zopet opozoriti stariše in varuhe otrok da bolje pazijo na nje. K temu še dodam, da je včeraj po noči na gorah in še celo na nižjih (800 m), padel sneg, kateri je sicer v nižavah kmalu zginil. Imeli smo zato tudi precej občuten mraz.

— **Mestni vodovod.** Kurjač in kovač v mestni elektrarni gosp. Oton Pavčič je imenovan monterjem mestnega vodovoda.

— **Nezgoda.** Včeraj popoldne okoli 6. ure je šel g. profesor Vilibald Zupančič s svojim sinom se sprehajati po cesti proti strelišču pod Rožnikom. Vračaje se v mesto je zaslišal za seboj drdranje voza in se je izognil s sinom na travnik, misleč, da ima voznik dovolj prostora na cesti. Ko je bil voz že prav blizu, se je šele ozrl in je videl, da drve konji s praznim vozom in brez voznika proti njemu in sinu. Hotel je skočiti na stran, a bilo je že prepozno. Oje voza ga je sunilo, da je padel na tla, sin se je s skokom na stran rešil. Profesorju Zupančiču sta bili zlomljeni dve rebri na levi strani in konj mu je stopil s podkvo na čelo in ga poškodoval. Sin je očeta spravil do jahalnice, od koder se je z vozom odpeljal na stanovanje. Konji so drvili naprej po travnikih proti železnici in so padli z vozom vred v graben. Lasnikovi delavci so jih rešili in odpeljali v Lasnikov hlev, kjer jih je pozneje dobil lastnik A. Mihovec iz Kosez, kateremu so se bili splašili in ušli. Bržkone je bil padel z voza in je tudi poškodovan. Konja sta neki nad eno uro ležala v grabnu, predno

so jih Lasnikovi delavci dobili. Eden konj je še zelo mlad in se rad plaši. To so sedaj dve nesreči zaporedoma, včeraj zjutraj je bil povožen Mayerjev poslovodja, g. Anton Verhunc, popoldne pa g. prof. Vilibald Zupančič, oba obče spoštovana in priljubljena narodnjaka.

— **V Šelenburgovih ulicah** padajo te dni, kar dežuje, konji tako pogostoma, da je potrebna hitra in temeljita odpomoč. Samo takom včerajšnjega dne je padlo šest konj. Popoldne je padel poštni konj in zlomil oje. Morali so na ulico položiti koe, da so konja zopet na noge spravili. Vozniki sicer vozijo dosti previdno in počasi, a cesta je tako gladka kakor steklo in teče voz kar sam naprej. Voznikom je priporočati, da konje v tej ulici krepko drže in ne vozijo tako po domače, kakor je sicer navada, magistrat pa ima dolžnost nemudoma ukreniti, kar je mogoče, da se bode laglje vozilo, bodisi da pusti ulico s peskom posipati ali kako drugače.

— **Pobegla prisiljenca.** Benedikta Bauerja in Ferdinanda Bauerja, katera sta bila iz tukajšnje prisilne delavnice pobegnila, so prijeli v Celovcu.

— **Na cesti je obležal** prodajalec klobas Ivan K. Vrgel ga je šnops, katerega mu je nekdo, kakor je pripovedoval, porvečil.

— **Trgovec s prašiči.** Marko, recte Ivan Popovič iz Drage na Hrvaškem je v Velikih Laščah dne 16. t. m. izvalil županu Matiji Hočevanju 60 kron in posestnici Ani Hočevarjevi 40 kron. Prijeli so ga še istega dne v Dobropoljah, ko se je ravno hotel odpeljati z vlakom. Dobili so pri njem 169 kron denarja.

— **Tatvina v Šiški.** Postopač Janko Skočir, kateri je v Gorici ukradel 600 kron in je policijsko zasledovan, je ukradel včeraj zjutraj Jožetu in Frančišku Kresal v Šiški zlato uro, vredno 140 kron, 7 zlatih prstanov in dve zapestnici.

— **Slepar.** Neki tujec, ki je stanoval v nekem tukajšnjem hotelu, in se vpisal kot inženir z Dunaja, je pobegnil, ne da bi bil plačal, kar je snedel in spil. Navedenec je okoli 30 let star, srednje velikosti in nosi čepico z zelenim okrajkom. Pobegnil je baje v Trst.

— **Dva osia je našel** pred 8 dnevi na cesti pri Št. Petru na Krasu strojevodja Ferdinand Permoser iz Ljubljane. Osla se nahajata sedaj v hlevu pri Korošcu v Št. Petru.

— **Meščanska godba** svira jutri v soboto v „Narodnem domu“ ob 8. uri zvečer pod osebnim vodstvom gosp. kapelnika Beniška.

* **Naobrazba na Japonskem** se širi vedno bolj. Danes se izdaja tamkaj že 745 časnikov; pri tem moramo omeniti, da so bili še pred par leti prvi izdajalci časnikov kaznovani s smrtjo. Tvrdba Ohasi je izdala v 13 letih čez 100.000 zvezkov knjig in utemeljila pet mesečnikov; „Faiyo“ in „Bungečkurbu“ se tiskata v 150.000 iztisih. Naobrazba naroda ima velik vpliv na obrt in kupčijo. Jako skrbijo Japonci tudi za higijeno. Tako so podrli vse mesto Tekhan in ga postavili na drugem kraju, ker je stalo v nezdravi krajini.

* **Verska blaznost.** Neverjeten slučaj se poroča iz pruske vasi Breitenbah (okrožje Veclar). V vasi je več pobožnih ljudi in mej temi tudi neka družina, katera je hotela direktno peljati se v nebesa. Družina, obstoječa iz matere, dveh hčera ter sina, darovala je vse svoje premoženje in imetje sosedom, začela se postiti ter molila v enomer, da bi se čim prej spolnila njena želja. Ovčar dotične vasi je videl v svoji domišljivosti svetel sij nad hišo versko-blazne družine. Ljudje so mu verjeli ter se niso upali vstopiti v hišo. Živina je neprestano mukala iz lakote, dnevi so prešli, ne da bi dobila krme. Konečno so se odločili neki možje, da preiščejo hišo. Preiskali so vse sobe, in stanice, a o družini ni bilo niti sledu. Šli so še pod streho, kjer so vsi štirje nagi bili v eni postelji že blizu konca svojega življenja. S težavo so jim zopet pomogli, a ti niso še obupali, da se popeljejo enkrat v nebesa.

* **Perzijski šah in pouk.** Perzijski šah potuje po evropskih deželah. Šaha goni po svetu poleg radovednosti tudi želja, seznaniti se z evropskim načinom naobrazanja. Prvi čin perzijskega šaha je bil, da je ustanovil doma „Družbo za gojitve znanja“, ki izdaja mesečno dvakrat

svoj časnik. V tem časniku se slika namen družbe takole: „Naš mnogospoštovani gospod padišah dobro ve, da se mora prebivalstvo naobraziti in zato je naša skrb, se brigati za vzgojo in naobrazbo mladeži. V ta namen se ustanavljajo v vseh mestih šole po evropskem vzoru. Sedanji napredek na polju pouka javlja dovolj jasno, kako hrepeni perzijski narod po omiki in kako je zmožen se naobrazovati“. Ministru pouka je javil šah svojo zadovoljnost takole: „Milosti božji, Tvojem delu in delovanju „Družbe znanja“ zahvaljam se za velike napredke na polju pouka, ki me napolnjujejo z veseljem in zaupanjem v daljni napredek. Moja najskrbnejša briga je ljudstvo naobraziti in ga vzgojiti v svojo in vsega naroda korist. Zato ukazujem, skrbeti z vsemi silami za nadaljne popolnjevanje šol, za ustanavljanje knjižic, kakor tudi za objavljanje poročil, ki se tičejo naobrazbe“.

* **Tatinsko društvo.** V Ostrovem pri Vinkovcih je 40 oseb kradlo po polju. Bili so v zvezi ter so si nakradeno blago delili. Ker sta pustila dva tata svoje zaznamovane vreče na polju, so dobili vso družbo.

Književnost.

— **Popotnik pedagogički in znanstven list** ima v št. 10. tole vsebino: Drag Pribil: Nekoliko pedagogičkih navodil za zemljepisni pouk; Jovan Zotar: Kako naj se učitelj pripravlja na pouk. O. Sittig „Prave sreče dom“; Dr. Jos. Tominšek: O telovadbi; Književno poročilo; Razgled. Listek 310 — Pedagogičski paberki 311 — Kronika.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst 19. oktobra. Laško politično društvo za Istro je sklenilo, kandidirati proti dru. Laginiji v V. kuriji odvetnika Bennatija iz Kopra, in v kmetijskih občinah, ki jih je doslej zastopal dr. Laginja, puljskega župana Rizzija.

Trst 19. oktobra. Štrajkujoči železničarji so imeli včeraj shod, na katerem sta govorila dva slovenska socialna demokrata in jeden nemški, ki je došel nalašč z Dunaja. Delavci niso zadovoljni s tem, kar jim obeta vodstvo južne železnice. Včeraj je iz Ljubljane, iz Divače, iz Nabrežine in od drugod došlo precej mnogo delavcev, ki izvršujejo pod policijskim varstvom opravila štrajkujočih.

Dunaj 19. oktobra. Wolf je imel včeraj na Dunaju shod, na katerem je naznanil, da po njegovih računih pride 22 nemških radikalcev v državni zbor. Govorec o zahtevah nemških radikalcev je rekel, da ni upanja na uveljavljenje nemškega državnega jezika, dokler bodo antisemitje člani nemške *Gemeinbürgschaft*.

Dunaj 19. oktobra. Dipauli izjavlja, da v slučaju, ako ne bo izvoljen v peti kuriji, tudi ne sprejme družega mandata, ne v kmetijskih občinah, in ne v veleposestvu.

Dunaj 19. oktobra. Vodstvo južne železnice razglašja, da vsled štrajka v Trstu ne more sprejemati tovornih pošiljatev v Trst in iz Trsta. Že sprejete pošiljate, kakor tudi tiste, ki so že na potu, se vrnejo odpošiljateljem.

Praga 19. oktobra. Višje deželno sodišče je opozorilo vsa podrejena sodišča, da se v uradovanju ne smejo ravnati po jezikovnih naredbah, ki so bile izdane pred Claryjem. Ta višja sodna naredba se pri raznih sodiščih različno tolmači. Ponekod se just. uradništvo ravna po njej. Drugod se sodišča ne ravnajo po njih, nego se sklicujejo na reskript cesarja Ferdinanda iz leta 1848, ter se po istem ravnajo. Končno se je pri raznih sodiščih višjesodna naredba samo naznanila uradnikom, njim pa se je prepustilo, da ravnajo po svoji vesti.

Berolin 19. oktobra. Mej prvimi, ki so grofu Bülowu čestitali na imenovanju za drž. kancelarja, bil je cesar Franc Jožef I.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica.

(Dalje.)

Zbornični svetnik Franc Omersa pravi, da ni za odpravo, ampak le za znižanje doklade, zborn. svet. Feliks Stare pa meni, čim ceneje bo žganje od

strani dežele, tem ceneje da bo za odjemalce, in tem več ga bodo popili.

Poročevalec Lenarčič: Tudi s stališča trgovine ni priporočati vloge. Dežela bi morala, kakor rečeno, drugje iskati nadomestka za ta odpadek. Iskala bi ga v drugih davkih. Kranjski kmet bi težko vzmogel nove davke, in skoro izključeno je, da bi dežela njemu naložila nadomestitev za odpadlo ali znižano doklado na davek od žganja. Preostajal bi torej le trgovec in obrtnik. In tako bi torej trgovcu prav ničesar ne koristila ta odprava ali pa znižanje. Nasprotno! Še večjo škodo bi imel. Zakaj cenejše žganje bi nezmerno razširilo pitje žganja, to smrt narodne delavne moči, in bi narodno-gospodarsko oškodilo celo deželo. Konsumcijska moč prebivalstva se bi zmanjšala, in to bi končno zadelo tudi trgovski stan. Trgovska in obrtniška zbornica, zastopnica trgovskih in obrtnih koristi, s trgovskega stališča torej ne more podpirati vloge gremija.

Pri glasovanju sprejme zbornica poročevalčev predlog z vsemi proti enemu glasu.

Glede ostalih točk dnevnega reda sklne zbornica: polovico še ne poravnanih stroškov za slamopletarske tečaje v kamniškem okraju prevzame zbornica, če drugo polovico poravna deželni odbor (poročja podpredsednik Anton Klein); vlogo opavske trgovske in obrtniške zbornice na trgovskega ministra, naj ukrene, da se obstajajo trgovskih in obrtniških zbornic v sedanjih sestavi podaljša vsaj do konca junija 1901, je podpirati pri trgovinskem ministru, ker je čas do državnozbornske volitve prekratek, da bi se mogle izvršiti zbornične volitve, kar pa bi bilo treba, če naj bo državnozbornske volitve zbornice veljavna, ker po novem letu zbornice ne bodo več polnoštevilne (poročja tajnikov namestnik dr. Murnik); tudi je podpirati vlogo graške zbornice na trgovsko ministrstvo, da kmalu premeni določbe ministrske odredbe z dne 13. oktobra 1896 drž. zak. št. 235 glede preiskave lončnih posod radi njihove nevarnosti za zdravje, ker te določbe stavijo v nevarnost sobtoj lončarskega obrta (poročja proviz. preds. Ivan Baumgartner); — glede dveh obsodeb radi prestopkov razprodajnega zakona se izreče zbornica, da se je v zadnjih primerih kršil ta zakon (poročja zb. svet. Andrej Gassner); — glede maksimalne tarife mesarjev v Črnomlju je poročati, da je zvišanje te tarife od 80 vin. na 84 vin. razmeram primerno, (poročja zb. svet. Franc Omersa); — o obrtnih pravicah lesnih trgovcev se izreka zbornica, da so lesni trgovci upravičeni prodajati čreslo (poročja zb. svetnik Feliks Stare); — glede obrtnih pravic kolačnikov in sladničarjev je poročati c. kr. deželni vladi, da zbornica ne more spreminiti svojega mnenja, izraženega v poročilu z dne 20. marca t. l. (poročja dr. Murnik); — končno sklne zbornica, poročati mestnemu magistratu v Ljubljani, da smejo sladničarji, medicarji in svečarji ob birmi in enakih prilikah, prodajati robce, urice in druge igrače, ker temelji to prodajanje na stari navadi in ne dela nikomur konkurence, (poročja zb. svetnik Josip Rebek). (Dalje prih.)

— **Dobavni razpis.** C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Beljaku poroča trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da bo po dobavni ponudbi oddalo za leto 1901 dobavo naslednjih potrebščin: stenjev (toht), bakelj, lojenih sveč, cunj za poliranje, volnje za čedenje, konoplje, azbesta, loja, trde masti, kolomaza, mila za mažo, različnih valjanih izdelkov kakor: kovanega železa, komeronega železa, raznih vrst pločevin (pleha), raznovrstnega jekla; različnega železnega blaga kakor: tkanin in pletenin, verig, raznih žebeljev, vijakov, žičnih cvekov; dalje kemičnih in naravnih izdelkov, povlakov (firnežev) in lakov, barvnega blaga, kemikalij (tudi bakrene galice za galvanske baterije), kleja, smirka (šmirgelja) itd.; pozamentirskega in krojnega blaga; vrvarskega blaga, usnjenegega blaga, ščetar-ske robe itd. Ponudbe se morejo najkasneje do 25. oktobra t. l. 12 ure popoldne poslati na zgoraj imenovano ravnateljstvo, kjer se tudi lahko pogledajo natančnejši pogoji, ponudbeni formulari in zaznamki, ki se pa tudi dopošljejo proti plačilu poštnine. Dobavni razpis se tudi lahko pogleda v pisarni trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani.

Bratje Sokoli!

V nedeljo, 21. oktobra 1900

posetijo umetniške razstave in slovenske gledališče

štajerski Slovenci iz Celja in okolice.

Člani „Sokola“ se zbirajo ob 9. uri zjutraj v popolni društveni obleki s plaščem v „Narodnem domu“ v telovadni dvorani ter se pridružijo deputaciji občinskega zastopa z g. županom na čelu in drugim v „Narodnem domu“ nastanjenim društvom, da skupno pozdravijo došle goste pred „Narodnim domom“.

K obilni udeležbi vas vabi z bratskim
Na zidar!

ODBOR.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 13. oktobra: Ivan Mramor, gostaç, 70 let, ostarelost.

Dne 17. oktobra: Doroteja Ilovær, delavka, 41 let, Florijanske ulice št. 13, srčna hiba.

V hiralnici:

Dne 17. oktobra: Jakob Hribar, posestnik, 53 let, rak.

V deželni bolnici:

Dne 14. oktobra: Ivan Hafner, gostaç, 61 let, vnetje pljuč.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 306,2 m. Srednji sradni tlak 736,0 mm.

Sept.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C	Vetrovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah
18	9. zvečer	733,1	10,0	sl. szahod	dež	130
19	7. zjutraj	733,3	9,3	brevzetr.	oblačno	
	2. popol.	733,3	13,0	sr. jug	del. jasno	

Srednja včerašnja temperatura 9,2°, nor-
male: 10,1°.

Dunajska borza

dne 19. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	96,65
Skupni državni dolg v srebru	96,35
Avstrijska zlata renta	114,25
Avstrijska krona renta 4%	97,20
Ogrska zlata renta 4%	113,80
Ogrska krona renta 4%	90,05
Avstro-ogrsko bančne deonice	1702
Kreditne delnice	647
London vista	241
Wemski drž. bankovci za 100 mark	117,75
80 mark	23,55
80 frankov	19,22
Italijanski bankovci	90,30
C. kr. cekini	11,39

Potrjim srcem naznanjava vsem so-
rodnikom, prijateljem in znancom tužno
vest, da je Vsegamogočni našo edino
ljubljeno hčerko

Štefice

po kratki mučni bolezni danes popoldne
v prvem letu njene starosti k Sebi po-
klical.

Postojna, 18. oktobra 1900.

(2171) Emil in Elica pl. Garzarolli.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze srčnega
sočutja in odkritosrčnega sožalovanja,
kateri so nam došli iz bližine in daljave,
povodom velike nesreče, smrti našega
ljubljenega in nepozabnega soproga,
oziroma očeta, sina, brata, zeta in svaka,
gospoda

Fraňa Pečenko

c. in kr. poročnika, računskega vodje
kakor tudi za mnogoštevilno udeležbo
raznih društev pri pogrebu pokojnika,
izrekamo, ker nam je nemogoče, vsakemu
posebej se zahvaliti, tem potom vsem
svojo najiskrenejšo in najpriširnejšo za-
hvalo.

Žalujoči ostali rodbine

(2156) Pečenko-Rollet.

Gostilna „pri Cenkarju“.

Pristni prosekár in bržanka

liter po 52 kr. — Istrijsko novo po 40 kr. — Dobra stara
vina po 36, 40, 48, 56 kr. liter.

Čez ulico liter 4 kr. ceneje.

Vsako soboto in nedeljo klobase
jetrne, krvave, rižove, mesene frišne in preka-
jene iz najboljšega prešičevega mesa domačega izdelka!

Priporoča se s spoštovanjem

(2157—1)

Fraňa Slatnar
gostilničar.

„Národna kavarna“.

Jutri v soboto, 20. oktobra 1900

koncert salon-orkestra iz Opatije.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Vstop prost.

K obilni udeležbi vabi z veseloštopovanjem
Fraňa Krapež.

(2170)

V sredo, 24. oktobra 1900
koncert meščanske godbe.

Slavnoznanó

Kulmbaško krepkótno pivo

pasterizovano v steklenicah

se dobiva v prodajalni (2023—17)

Edmund Kavčič

Prešernove ulice, nasproti glavne pošte.

Proda se (2137—3)

takoj zaradi smrti v nekem trgu na Spod-
njem Štajerskem blizu železnice dobro idoča

pekarija

z mnogobrojnimi odjemalci, in zraven spa-
dajoča trgovina z mešaním blagom z vsem
premičnim in nepremičnim blagom
Naslov pove upravníštvo „Slov. Nar.“.

Nikdar več v življenju!!

355 važnih komadov
za samo 3 K 60 h.

1 krasna pozlačena ura z lepo verižico, z
jednoletno pisмено garancijo, 6 finih žepnih rob-
cev, belih ali barvastih, ovratnica z orijentalskimi
biseri, najlepši ženski nakit, 1 lep moški prstan
z imitiranim žlahtnim kamenom, tudi za dame,
1 garnitura manšetnih in srajčnih gumbov iz
double-zlata, vsi s patentnim zaklopom, 1 krasen
smodkin nastavek z jantarem, 1 ff. žepni nož,
1 komad dišečega toaletnega mila, 1 usnat port-
moné, 1 toaletno zrcalo z etuijem, 1 par bouto-
nov z imit. briljantom, prav dobro ponarejením,
1 večna beležnica, 20 predmetov za dopisne po-
trebe in še 255 raznih stvari, neobhodno potrebnih
v hiši, gratis.

Vse skupaj z uro, ki je sama tega denarja
vredna, velja le 3 K 60 h.

Razpošilja proti povzetju nova krakovska
razpošiljalna tvrdka (2158)

F. Windisch

Krakov No. B/X.

Za neugajajoče se vrne denar.

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta
za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr. se
dobi samo (1393—15)

v deželni lekarni pri Mariji pomagaj M. Leustek-a
v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako
zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18
podgan mrtvih in torej lahko vsakomur pripo-
ročam to sredstvo.

Schweinfurt 11. februvarja 1899.

L. Kres, mlekarija.

Umetniška razstava v „Mestnem domu“

vsak dan od 9. dopoldne do 4. popoldne.

Restavrant Fantini

Gradišče št. 2.

Danes v petek, 19. oktobra 1900

KONCERT

Opatijskega salon-orkestra.

Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina prosta.

K obilnemu obisku vabi

(2164) **Ludovik Fantini.**

Stenografa

sprejme takej v svojo pisarno

dr. Urban Lemež 2166-1

odvetnik v Slovenski Bistrici.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž.
Ob 12. uri 5 m po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee,
Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Du-
naj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m zjutraj osobni
vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste,
Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost,
čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob ne-
deljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 51 m do-
poldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec,
Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m popoldne
osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste,
Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell
ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz;
čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen,
Marijine vare, Heß, Franzove vare, Karlove vare,
Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Proga v
Novo mesto in v Kočevje. Osobni vlaki: Ob 6. uri
54 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz
Trbiža. Ob 5. uri 15 m zjutraj osobni vlak z Du-
naja via Amstetten, Lipskega, Frage, Francovih varov,
Karlovih varov, Heßa, Marijinih varov, Plzna, Bu-
dejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Ausseea, Ljubna,
Celovca, Beljaka Franzensfeste. — Ob 11. uri 16 m
dopoldne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Kar-
lovih varov, Heßa, Marijinih varov, Plzna, Budejevic,
Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha,
Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina,
Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri
38 m popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubna,
Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
— Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak z Dunaja,
Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in
aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — Proga
iz Novega mesta in Kočevja. Osobni vlaki: Ob 8. uri
in 21 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob
8. uri 48 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol.
v Kamnik. Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m
popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljub-
ljano drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m zjutraj,
ob 11. uri 8 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer.

Št. 11652.

Razpis

(2127—2)

službe hišnega duhovnika v deželni prisilni delav-
nici v Ljubljani.

Provizorno se oddaje služba hišnega duhovnika v deželni prisilni delavnici v Ljub-
jani s plačo 1.600 K poleg prostega stanovanja, kurjave in osvetljave proti obojestranski
poluletni odpovedi.

Prositelji za to mesto naj vložijo svoje prošnje

do 15. novembra 1900.

pri deželnem odboru kranjskem.

Razun stanovske sposobnosti je dokazati tudi znanje slovenskega, nemškega in
italijanskega jezika, ter je glede zdravstvenega stanja predložiti zdravniško spričevalo.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani
dne 12. oktobra 1900.

S. 18/00/1

Konkurzni edikt.

(5152—2)

Čez premoženje gosp. Adolfa Kopřiva, spacerijskega trgovca v Ljubljani
na Sv. Petra cesti št. 44. se je dne 15. okobra 1900 odprl konkurs.

Konkursni komisar: c. kr. dež. sodni svetnik gosp. Guillon Schne-
ditz v Ljubljani.

Začasni upravitelj mase: gosp. dr. Albin Kapus, odvetnik v Ljub-
ljani.

Volilni rok: dne 29. oktobra 1900, dopoldne ob 9. uri pri tem sodišču, soba št.
17. pri konkursnem komisarju.

Zglasilni rok: dne 1. decembra 1900.

Likvidačni in poravnalni rok, dne 10. decembra 1900 dopoldne ob 9. uri pri tem
sodišču, soba šte. 17 pri konkursnem komisarju.

C. kr. deželno sodišče v Ljubljani oddelek III.,
dne 15. oktobra 1900.

„Narodni dom“.

Jutri v soboto, 20. oktobra

KONCERT meščanske godbe.

Začetek ob 8. uri.

Vstopnina 40 vin.

K mnogobrojni udeležbi vabi

(2169) **L. Masaryk.**

Poštna in brzojavna upraviteljica

išče službe.

Ponudbe se prosi pod „št. 13“ na uprav-
ništvo „Slov. Naroda“.

(2163)

Šolsko upravníštvo Glasbene Matice
v Rudolfovem (2164—1)

(Novo mesto, Kranjsko)

rabi s 1. novembrom 1900

učitelja za pouk v vijolini

ter za početni pouk v drugih
godalih in pihalih.

Početna plača 100 K mesečno. Več
ustno pri upravníštvo „Slov. Naroda“, pis-
meno pri imenovanem šolskem upravníštvo.

Ivan in Miklavž Žic

Pulj ladija „Štefanija“ in „Domitila“ Pulj
priporočata svoja znana

dalmatinska, visanska in istrska

vina

po najnižjih cenah.

(2151) krajcarjev

Visansko belo . . . liter po 23

„ črno . . . „ 19

Dalmatinsko črno . . . „ 13, 14, 15

„ belo . . . „ 16, 18

Šiler „opollo“ . . . „ 16

Istrsko belo . . . „ 18

„ črno . . . „ 16

Teran . . . „ 18

Cene se razumijo loco Pulj.

„Ljubljanska kreditna banka“
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih
pisem, srečk, novcev, valut i. t. d. po najkulant-
nejših pogojih. (1877—31)

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim
obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem žrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog
na vložne knjižice, na tekoči račun in na giro-
konto s 4% obrestovanjem od dne vloge do
dne vzdiga.
Eskompt menjic najkulantneje.
Borzna naročila.